

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 4

Lýsingarprísir fyri mm: 20 øyru á
1. síðu, 15 øyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 23. januar 1954.

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 3,20 + porto um fjórðingsárið

27. árg

DAGBLADIÐ - HÁKUNARPENNUR ger álop á Norðoyingar í læknamálinum

Álar Dam, tí hann ikki sveik Norðoyingar niðri. — Roynir av øllum alvi at beita ríkisstýrið eftir Norðoyingum.

Vit tóku upp greinstubba úr danskum blað um læknamálið. Hetta hevur tikið vitið frá Hákun, tí greinin vardi Norðoyingar. Hann legst á okkum og ger okkum til ramar nazistar og andstöðumenn av statsministeraranum og javnaðarmonnum í Danmark.

Er hetta ikki láturligt, tá ið vit minnst, hvussu buldraði undir krígunum, hvar ið Hákun og fólkafloksmenn stóðu tá? Norðoyingar minnst hansara loysingartalur. Nú gevur hann seg verri enn hin mjúkasti sambandsmaður.

Vit bardust móti naziandanum undir krígunum. Flokksformaður okkara var tætt við at fara í »spjellið« fyri djúrvu talu sína.

Eingin vitandi og rættugsandi føroyingur skal ivast í javnaðarmonnum sum harðastu mótsstöðumonnum av nazi, men heldur eingin skal ivast í javnaðarmanastöðuni í læknamálinum. Men hvørt til sítt. Vit blanda ikki nasistríðið og læknastriðið saman. Tað er rætt, at í nevnda danska greinstubba vóru ymiskir nasidráttar. Teir burturvísa vit og vilja einki hava við at gera, men tað, ið greinin nært við læknastriðið, vildu vit vísa fólki á.

Javnaðarmanna stöða er tann sama

Heimabryggi

Norska ríkisstýrið víðger í hesum dögum spurningin um lækkan av brennivinstollinum við 20 pst. Orsøkin til, at uppskotið er framkomið er, at heimabryggingin í Noreg er so nógv økt í seinastuni. Fráhaldsfeløgin har hava funnist nógv av hesum uppskoti og sent mótmælisskriv til stjórnina.

Útróðurin

Týsdagin, meðan bátarnir vóru útrógvnir, kom hann knapliga av landnyrðingi. Illa gekkst hjá nógvum at fáa línurnar aftur, og fleiri mistu upp til helvtina av línunum. Fiskiskapurin var vánaligur, um 3000 pund uppá bátin. Mánadagin var veðrið gott, tá hövdu Klakksvíkar- og Lørvikarbátar frá 3000 upp í 7000 pund.

Í dag sum áður. Javnaðarflokkurin er framvegis bundin av tí semingarstöðu, ið varð tikin av landsstýrinum, ríkisumboðsmanninum ríkisstjórnarinnar vegna, flokksformonnum og umboðsmonnum fyri Norðoyingar. Teir og sjálvstýrisflokkurin royndu á tingi at fremja hesa stöðu, men hinir flokkarnir sviku — sviku Norðoyingar. Hövdu allir flokkar verið so pliktskyldugir sum javnaðarflokkurin hevur kent seg í læknamálinum, var læknamálið greitt í dag — tað grettur ikki.

Eingin ivast í, at Hákun sum landsstýrismaður nú hann var niðri hevur slitið trappurnar fyri at fáa myndu-

leikarnar og ríkisstjórnuna at leypa á Norðoyingar, men hann fekk svarið:

Ríkisstýrið, segði danski Social-Demokraturn, vil einki hava við at gera at senda politivald og maktboð til Norðoyingar. Tað mátti landsstýrið biðja um, áðrenn spurningurin yvir hövur kundi viðgerast.

Landsstýrið eigur alla ábyrgdina fyri at læknamálið ikki er loyst. Teirra einræði og harðrendispolitikkur yvir fyri fólkinum í Norðoyggjum hevur skorið so djúpt, at tað seint læknast aftur — tað skal Hákun vita.

Er tað so sum Dagblaðið sigur, at javnaðarmenn nú er einasti politiski flokkur, ið tekur undir við Norðoyingum, so er tað harmandi, men javnaðarmenn kenna seg ikki illa við at bera svörð á loft fyri Norðoyingum og iðra seg ikki eftir stöðuni, teir hava tikið.

1,1 miljón kr. útgöldin

Vági.

Útróðurin í Vági gav ikki so nógv av sær 1953 sum 1952 vegna vánaligt veður.

Löngjaldstovan í Vági hevur gildið út í 1953 kr. 1,1 milj. kr. fyri arbeiði og útróður. Í 1952 vórðu goldnar kr.

Fossá seldur

Báturin Fossá var um dagarnar keyptur av Peter Lervig úr Leirvík fyri 75.000 kr. Tað var Fiskaribankin, sum seldi. Fossá er 45 tons, og er annars í góðum standi við undantak av maskinuni, sum tørvar ábot fyri um 8.000 kr.

Fuglfirðingar ætla at keypa trolara

Í Fuglafirði er peningur teknaður til nýtt partafelag við tí endamáli at keypa trolara. Teir hövdu Nólsoyar Páll og annan góðan bát í boði — Nólsoyar Páll fyri 1.700.000 kr. Nú um dagarnar vóru teir í Havn fyri at royna, um landsstýrið ikki kundi hjálpa teimum við nakað av peningi til fyrstu útgjaldingina — 300.000 kr. Sölna av saltfiskinum hövdu teir fingið vissað sær fyri fastan prís. So statti skuldi málið ligið væl fyri, men vónsviknir komu teir aftur úr Tinganesi, uttan at hava fingið tilsagn um eitt einasta oyra.

1.250.000. Limatalið er um 500 mans. Kvinnuliga arbeiðarafelagið telur um 200 limir. Teirra útgjöld eru hjá arbeiðsgevarunum hvønn friggjadag.

Ógvuliga glað eru arbeiðsfólk í Vági yvir at hava fingið limaskap sín í Samvirkende greddan.

Í hesum dögum fyrireika fólk í Vági innsavnan til basar við tí endamáli at fáa kappróðrabát bygðan 10-mannafar. Samuel Johannesen lærari er á odda.

Sands-søga.

Sands-søga eftir Henrik Edward Hjalte er útkomin. Tað er Varðin, ið stendur fyri útgávu. Studningur er veittur av Dansk-færøsk kulturfond. Kostnaður 11.50. Bókin er væl prentað á prentsmiðju Marius Ziska.

Fleiri bygdir hava nú fingið sína bygðasøgu í bók. Hetta er av stórum mentunarlíggum og siðmenningarligum týdningi. Á 200 blaðsíðum hevur Edward Hjalte greitt okkum frá søgu Sands bygð. Áhugaveri og væl frágreitt frá byrjan til enda, ein bók, ið hevur alstórt virði hjá hvørjum føroyingi at lesa og eiga.

At áhugi er fyri tilíkkum bygðasögum visir best, at tey fyrstu 500 eintøkini brátt fara at vera uppseld.

Hedtoft og Dam

Tað fýkur nú millum manna, — vit gita frá Hákun Djurhuus — at Hedtoft skal hava lopið á Dam fyri hansara stöðu í læknamálinum.

Ein fúl ósannheit

Men sjálvandi hevur Dam, har hann hevur komið fram greitt frá læknamálinum, so Norðoyingar ikki, har ið hann var til steðis, komu at liggja undir teimum rongu ósingartíðindunum sum løyniliga og ópinberliga hiðani av landi eru send.

Vestmannatrolararnir

Gullsøki og Kópánes, ið royna undir Føroyum til ísfisk, lata illa at fiskiskapi. Seinast, ið frattist, vóru teir farnir vestur um at royna.

Nýtt embæti

Landsstýrið hevur lagt fram uppskot um, at seta á stovn nýtt ladsskúla-konsulentstarv við eini byrjunarløn uppá 5.800 kr., hækkanði til 8.100 kr. umframti dyrtíðarviðbót, aðrar viðbótar + ferðaútreiðslur og ivaleyst har afturat stóra skrivstovu.

Sig so teir einki gera í Tinganesi.

Hetta starvið er neyðugt og verður ivaleyst at verða okkara skulskapi til almikið gagn, men lögi er tað, at hetta mál kemur fram nú, áðrenn figgjárlógin er viðgjörð og áðrenn nakað er gjørt fyri at styðja fiskivinnuna og framleiðsluna sum heild.

Marshallhjálpin

Á tingfundi hósdagin skulsetti Th. Petersen P. M. Dam og Jóhan Poulsen fyri at hava ávirkað, at í teirri nevnd, ið býtti Marshallhjálpin, bert komu at sita 2 føroyingar móti 3 dønnum.

P. M. Dam var ikki á fundi og kundi tessvegna ikki svara, men Johan Poulsen segði, at P. M. Dam og hann onga ávirkan hövdu havt á samansetingina av nevndini, men at føroyingar komu í minniluta, mundi heldur vera orsakað av tí stöðu, ið føroyingar vóru komnir í, og sum Th. Petersen reiðuliga ikki var ósekur í.

Hákur Djurhuus váttaði hesum.

Tær fyrru 10 marshallmiljónirnar hevði lögtíngið einsamalt ræðið yvir og avgerð var tikin um tær, áðrenn Sjóvinnuhankagólan var almannakunnug.

SILDIN

Á Skálafjörðinum hava teir fingið væl av sild. Skipanemenn vóru so heppnir nú ein dagin at fáa 4000 pund við at seta fyri sildastiman. Prísurin er 50 øyru kg. Sum issild kostar hon útróðrabátunum 1,30 kr. kg.